Lietas Nr.C28225815
Arhīva Nr.C-2258-15/13

S P R I E D U M S
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā 2015.gada 9.jūnijā

Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesnese A.Buliņa rakstveida procesā Rīgā, Daugavgrīvas ielā 58, izskatīja civillietu /pers. B/ maza apmēra prasībā pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] 2015.gada 12.februārī Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā saņemta /pers. B/ (turpmāk - prasītājs) maza apmēra prasību pret /pers. C/ (turpmāk - atbildētāja) par uzturlīdzekļu piedziņu.

[1.1] Prasībā norādīts, ka ar Rīgas bāriņtiesas 2013.gada 12.jūlija lēmumu prasītājs iecelts par aizbildni nepilngadīgajai /pers. D/. Atbildētāja par meitu nerūpējas, materiāli nepalīdz.

[1.2] Prasība pamatota ar Civillikuma 177.pantu 179.pantu, 181.pantu, 200.pantu, 203.pantu, Bērnu tiesību aizsardzības likuma 20.pantu, 26.pantu, 2013.gada 27.augusta Ministru kabineta noteikumu Nr.665 "Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi".

[1.2] Prasītājs lūdz tiesu piedzīt no atbildētājas uzturlīdzekļus /pers. D/ uzturam 108 *euro* ik mēnesi, kā arī lūdz noteikt nekavējošu sprieduma izpildi daļā par uzturlīdzekļu piedziņu.

[2] Atbildētājai, atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} panta prasībām, 2015.gada 4.martā nosūtīts prasības pieteikums un paskaidrojuma veidlapas. Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{22} panta prasībām atbildētājai izskaidrotas procesuālās tiesības. Atbildētāja informēta, ka lietu izskatīs tiesnese A.Buliņa, izskaidrotas noraidījuma tiesības un kārtība.

Pēc prasības pieteikuma noraksta nosūtīšanas atbildētāja rakstveida paskaidrojumus nav sniegusi, iebildumus nav cēlusi, lūgumus nav pieteikusi. Tiesa konstatē, ka prasības pieteikums atbildētājai sūtīts uz pēdējo zināmo (arī deklarēto) dzīvesvietas adresi. Prasības pieteikumu prasītāja nav saņēmusi. 2015.gada 10.aprīlī sūtītais paziņojums par lietas izskatīšanu rakstveida procesā 2015.gada 20.maijā atgriezts tiesā kā neizsniegts. 2015.gada 20.maijā lietas izskatīšana tika noņemta no izskatīšanas sakarā ar tiesneses darbnespēju, 2015.gada 25.maijā nosūtot atkārtotu paziņojumu par lietas skatīšanu rakstveida procesā. Sūtījums tiesā nav atgriezts.

Tiesa ņem vērā, ka visās darbībās, kas attiecas uz bērniem, uzmanība pirmām kārtām jāvelta tam, lai vislabāk nodrošinātu bērnu intereses (jāveicina labvēlīgi apstākļi veselīgai un normālai fiziskai, intelektuālai, tikumiskai, garīgai un sociālai attīstībai brīvības, cieņas un materiālās nodrošinātības gaisotnē), ņemot vērā vecāku tiesības un pienākumus *(sk. 1959.gada 20.novembra Bērnu tiesību deklarācijas 2. un 6.principu, 1989.gada 20.novembra konvenciju „Par bērna tiesībām" 3.pantu un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantu)*.

Minētais korespondē arī ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmajā daļā nostiprināto, - ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Šādos apstākļos tiesa uzskata, ka pārzīmēt lietas izskatīšanu mutvārdu procesā, atkārtoti aicinot atbildētāju uz lietas izskatīšanu nav lietderīga, jo tiesa bērna intereses vērtē kā primāras un šāda atbildētājas rīcība nekādi nav samērojama ar bērna interesēm un tiesībām uz atbilstošu uzturu vismaz valstī noteiktajā minimālajā apmērā.

[3] Civilprocesa likuma 250.^{18} pants nosaka, ka lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata prasības tiesvedības kārtībā pēc vispārējiem noteikumiem, ievērojot Civilprocesa likuma 30.^{3} nodaļā „Lietas par maza apmēra prasībām" paredzētos izņēmumus.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta otrā daļa nosaka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. Lūgums skatīt lietu mutvārdu procesā tiesā nav saņemts.

[3.1] Noraidījums tiesnesei līdz nolēmuma pieņemšanai nav iesniegts.

M o t ī v u d a ļ a

[4] Pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējusi tos kopsakarā ar tiesību normām, tiesa uzskata, ka prasība par uzturlīdzekļu piedziņu ir pamatota un apmierināma turpmāk norādītu apsvērumu dēļ.

[5] Ar lietas materiāliem pievienoto dzimšanas apliecības kopiju Nr. numurs apstiprināts, ka atbildētāja ir nepilngadīgās /pers. D/ māte (*lietas 8.lapa*). Paternitāte nav noteikta.

[6] Ar Rīgas bāriņtiesas 2013.gada 12.jūlija lēmumu Nr.1-6/1786 prasītājs iecelts par aizbildni nepilngadīgajai /pers. D/ (*lietas 9.-12.lapa*).

Ar Rīgas bāriņtiesas 2014.gada 29.augusta lēmumu Nr.1-6/2146 nolemts neatjaunot /pers. D/ pārtrauktās aizgādības tiesības /pers. C/ (*lietas 15.-19.lapa*).

Šādos apstākļos tiesa konstatē tiesisko pamatu uzturlīdzekļu piedziņai no atbildētājas par labu prasītājam.

[7] Lietā nav strīda par to, ka nepilngadīgās /pers. D/ ikdienas aprūpi un uzraudzību realizē bērna pusbrālis – prasītājs /pers. B/, bet nepilngadīgās /pers. D/ mātei atbildētājai /pers. C/ ir jāpiedalās bērna uzturēšanā un jāsniedz uzturlīdzekļi bērna uzturēšanai. Šādus iebildumus

atbildētāja nav izteikusi.

[8] Civillikuma 179.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta ceturto daļu bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina viņa pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

[8.1] No augstāk minētam tiesību normām nepārprotami secināms, ka jebkurā gadījumā bērna intereses prevalē par vecāku interesēm un abiem vecākiem ir pienākums nodrošināt savu bērnu ar pienācīgu uzturu, medicīnisko aprūpi, mājokli, attīstīt bērna fiziskās un intelektuālās spējās. Pie tam šādi pienākumi vecākiem būtu jārealizē pret katru savu bērnu vienādi, neatkarīgi no tā vai bērns dzīvo kopā ar vecāku vai atsevišķi.

[9] Uzturlīdzekļu sniegšanas pienākums primāri saistīts ar vecāku mantas stāvokli un šim stāvoklim atbilstošu bērna nodrošinājumu, lai, nosakot uzturlīdzekļa apmēru, maksimāli tiktu nodrošinātas bērna intereses. Likumdevējs nav ierobežojis nosakāmo uzturlīdzekļu apjomu, izņemot minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam.

[9.1] Saskaņā ar Civillikuma 179.panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumi Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" nosaka, ka 2.punkts noteic, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas; katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

[9.2] Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 27.augusta noteikumiem Nr.665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" (ar 02.12.2014. grozījumiem) minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros līdz 2014.gada 31.decembrim bija 320 *euro* un sākot no 2015.gada 1.janvāra ir 360 *euro* mēnesī, tādejādi minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam līdz 7 gadu vecuma sastāda 90,00 *euro* ik mēnesi, bet virs 7 gadu vecuma 108,00 *euro* ik mēnesi. Savukārt līdz 2014.gada 31.decembrim Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu summa bērniem līdz 7 gadu vecumam ir 80,00 *euro* mēnesī, bet no 7 gadu vecuma ir 96,00 *euro* mēnesī katram bērnam.

[10] Prasītājs savā prasības pieteikumā lūdzis piedzīt no atbildētājas līdzekļus /pers. D/ uzturam 108,00 *euro*, proti, Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā, tādēļ tiesa uzskata, ka nav izvērtējams pušu mantiskais stāvoklis, jo minimālie uzturlīdzekļi ir maksājami neatkarīgi no vecāku mantas stāvokļa.

[11] Šādos apstākļos tiesa uzskata, ka atbildētājai neatkarīgi no viņas mantas un veselības stāvokļa, ir pienākums ik mēnesi nodrošināt savai meitai uzturlīdzekļus vismaz Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā.

Līdz ar to no atbildētājas par labu prasītājam /pers. D/ uzturam piedzenami uzturlīdzekļi 108,00 *euro* mēnesī, bet ne mazāks par valstī noteikto minimālo apmēru saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu.

[11.1] Tiesa, saskaņā ar Civillikuma 179.pantu, atzīst, ka no atbildētājas piedzenami uzturlīdzekļi katram bērnam Ministru kabineta noteiktajā minimālo uzturlīdzekļu apmērā, to apmēru nosakot procentuālā attiecībā. Palielinoties, vai samazinoties valstī noteiktajai minimālai mēneša darba algai, piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs palielināms vai samazināms proporcionāli minimālās mēneša darba algas apmēram.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 7.janvāra sprieduma lietā SKC-1478/2015 paustās atziņas uzturlīdzekļi bērna labā no atbildētājas piedzenami līdz laikam, kamēr bērns pats spēs sevi apgādāt. Ja pēc pilngadības sasniegšanas bērns vēlas saņemt uzturlīdzekļus pats, viņš ir tiesīgs celt tiesā attiecīgu prasību, lūdzot pārtraukt iepriekš ar tiesas spriedumu noteikto uzturlīdzekļu piedziņu par labu vecākam.

[12] Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr.SKC -556 ir atzinis, ka iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Prasītājs prasības pieteikumā lūgusi uzturlīdzekļus piedzīt no prasības iesniegšanas dienas, līdz ar ko tiesa uzskata, ka ievērojot bērna intereses uzturlīdzekļi piedzenami no prasības celšanas brīža, t.i., 2015.gada 12.februāra.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Tā kā prasītājs no tiesas izdevumu samaksas šajā lietā ir atbrīvots uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta pamata, tiesas izdevumi ir piedzenami valsts ienākumos no atbildētāja.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājamu kopsumma par vienu gadu. Maksājumu kopsumma par vienu gadu konkrētajā lietā ir 1296 *euro* (108 *euro* x 12 mēneši).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta (a) apakšpunktu valsts nodeva līdz 2134 *euro* ir 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 71,14 *euro*. Tādējādi no atbildētāja valsts labā piedzenama valsts nodeva 194,40 *euro* (15% no 1296).

[13.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.pantu no atbildētājas valsts labā piedzenami arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 18,76 *euro* apmērā (*lietas 2.lapa*).

[14] Atbilstoši Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktam, apmierināms ir prasītāja lūgums par nekavējošu sprieduma izpildi daļā par uzturlīdzekļu piedziņu, bet pārējā sprieduma daļā atbildētājai saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]panta nosacījumiem nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei.

R e z o l u t ī v ā d a ļ a

Pamatojoties uz augstāk minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 189.-195., 204.[1], 205., 242., pantu, tiesa

n o s p r i e d a :

apmierināt /pers. B/ maza apmēra prasību par uzturlīdzekļu piedziņu.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, /pers. B/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 108,00 *euro* (viens simts astoņi *euro* un 00 centi), bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot ar 2015.gada 16.janvāri līdz laikam, kamēr bērns pats spēs sevi apgādāt, pārskaitot tos uz /pers. B/ norēķinu kontu AS "Swedbank", konta numurs.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 194,40 *euro* (viens simts deviņdesmit četri *euro* un 40 centi) apmērā.

Valsts nodeva jāmaksā:

Saņēmējs	Valsts kase
Reģistrācijas	Nr. 90000050138
Konta Nr.	LV55TREL1060190911200
Saņēmēja iestāde	Valsts kase
BIC kods	TRELLV22
Maksājuma mērķis	valsts nodeva civillietā Nr.C28225815.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 18,76 *euro* (astoņpadsmit *euro* un 76 centi) apmērā.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi jāmaksā:

Saņēmējs	Tiesu administrācija
Reģistrācijas	Nr.90001672316
Konta Nr.	LV51TREL2190458019000
Saņēmēja iestāde	Valsts kase
BIC kods	TRELLV22

Maksājuma mērķis 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr.C28225815.

Valsts labā veiktā maksājuma apliecinošs dokumenta oriģināls nekavējoties iesniedzams tiesas kancelejā Rīgā, Daugavgrīvas ielā 58, 110.kabinetā.

Noteikt, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Pārējā sprieduma daļā noteikt /pers. C/, personas kods /personas kods/, sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā.

Tiesnese A.Buliņa